

מה בין מחלקה בת ארבעה למחלקה בת חמישה טנקים

אלימ ברוך בר-לב

יתכן ויימצאו כאלה אשר יאמרו: „מה כל הדיון מסביב לנושא כל כך פשוט ומובן? קיים כלל ישן-נושן האומר: „טובים השניים מן האחד. ברור, איפוא, שטובים החמישה מן הארבעה, השישה מן החמישה, וכן הלאה — ומדוע לא יהיה כוחו של כלל זה יפה גם לכאן?“

אף שלפתגם „טובים השניים מן האחד“ יש צליל יפה, אין בו כדי להכריע אלא כשהמדובר הוא בין שניים לאחד. אך כשהמדובר הוא על ארבעה או חמישה, לא מכוח פתגמים ניושע, אלא מכוחו של עיון לגופו של ענין. מוטב שנפנה לניתוח הנושא שלפנינו — „מה בין מחלקה של ארבעה לבין זו של חמישה טנקים?“.

היא הלבנה שממנה נבנה מערך השריון. מחלקת טנקים שבנינה רופף, שתכונותיה אינן עונות על הצרכים, קובעת איפוא מבנה רופף למערך השריון כולו. הבה ונציג את הדרישות הנתבעות ממחלקת הטנקים — ונבדוק לאורן, זו מול זו, מחלקה בת ארבעה טנקים ומחלקה בת חמישה. תנועה ואש — היכולת ליצור בתוך המחלקה עוצמה את אלמנט התנועה ואלמנט האש; או, אם נשתמש במונח אחר, היכולת ליצור מצב של „רגל אחת על הקרקע ורגל אחת ב־אוויר“, נוכל לומר בבטחה שיכולת זו מושגת במחלקה בת חמישה טנקים בשלמות; אכן, באותה מידה עוצמה מושג הדבר גם במחלקה בת ארבעה טנקים.

עומק והבטחה עצמית — יכולת המחלקה ליצור עומק והבטחה עצמית קרובה (יחסית) בכל אחת משתי ה„רגליים“ הנ”ל ולהשיג, יחד עם זה, עמידה איתנה ויציבה של כל „רגל“

אין כונת מאמר זה לשכנע — אם ישנו בכלל מי שעודנו זקוק לשכנוע בענין זה — ביתרונה של מחלקה בת חמישה טנקים על־פני מחלקה בת ארבעה. אך חושבני שיש מקום לניתוח הגורמים המשפיעים והקובעים בשיקולים לגבי קביעת מספר הטנקים במחלקה. לא יהיה זה נכון אם אומר, שמאז ומתמיד היו הכל מחייבים את המחלקה בת חמישה הטנקים; לא מעטים היו אלה שקסס להם דוקא המבנה של ארבעה או אף של שלושה. הלבטים בענין מבנה מחלקת השריון, הדעות שליוו אותם, הם המצדיקים דיון בנושא זה.

הדרישות הנתבעות מן המחלקה האידיאלית

מחלקת הטנקים היא, לרוב, יחידת-היסוד הקטנה ביותר בכוח השריון של כל צבא וצבא.

הטנקים על פני זו בת ארבעה בא לביטוי המלא בארבעת הסעיפים הנ"ל.

אפשרויות ניהול ושליטה

מבנה המחלקה בת חמישה טנקים יוצר תנאי שליטה וניהול מצוינים על-ידי עצם העובד דה שטנק מפקד המחלקה אינו משתייך אל אחת הכיתות. מפקד המחלקה מפעיל את מחלקתו ע"י פניה אל שתי כתובות בלבד, כשהוא עצמו חופשי לתפוס את עמדותיו לפי ראות עיניו.

במקרים רבים יכול המ"מ לעמוד במקום אחד ולהשיג ע"י כך תצפית ושליטה טובים ביותר — מבלי שהדבר יפריע לו להפעיל את שתי כיתותיו בחיפוי הדדי תוך-כדי תנועת שתי הכיתות. דבר זה נותן מהירות יתר לתנועה של "רגל אחת על הקרקע" — כי קיימת כאן מעין "רגל" נוספת, הצופה ונמצאת בכוננות לפתיחת אש או לתמרון.

בולט לעין כי יתרונות אלו אינם ניתנים להשגה במבנה של ארבעה טנקים במחלקה. יתר על כן למחלקה בת ארבעה טנקים מגבלות רבות ביותר מבחינת השליטה והניהול. מאחר והמ"מ משמש בעת ובעונה אחת כמ"מ וכמפקד טנק (אמנם גם במחלקה בת חמישה טנקים משמש המ"מ כמפקד הטנק שלו, אך במקרה זה אין תנועתו מותנית בתנועת אחת הכיתות, מאחר ואינו משתייך לכיתות) — ואף תנועת הכיתות אינה מותנית וקשורה בתנועת טנק המ"מ. כדי להשיג שליטה וניהול טובים על מחלקתו, נאלץ

ו"רגל" — כלומר, יכולת ליצור בכל כיתת טנקים את עמידת המתגושש: המצב של ידיים מושטות בדירוג לפניו, מוכנות להנחית מכות על האויב — ולבלום את מכות האויב. במלים אחרות, יכולתה של כל כיתת טנקים, ליצור מצב שבו טנק אחד משקיף למרחקים — למגמות התקדמות נוספות, לחיפוש מטרות וכד' בריבון שבו זוגו הנמצא מאחוריו, בדירוג, "שם עין" על הנעשה באזור הקרוב של הטנק הקדמי, עוזר לו במבט קדימה כשהוא בכוננות מלאה, ואף מוכן להחליפו (במקרה של כיתה קדמית). גם לדרישה זו — כדוגמת הדרישה הראשונה — עונה הן המחלקה בת חמישה טנקים, והן זו בת ארבעה.

עתודה מקומית — יכולת ליצור עתודה מקורית אשר תשלים אבידות, תעבה את אש המחלקה, ויהיה בה כדי לענות להתפתחויות בלתי צפויות. תפקידה של עתודה זו הוא, איפוא:

● לאפשר למחלקה להמשיך זלקיים את שתי כיתותיה במצבן המלא והאיתן גם כשטנק אחד מוצא זמנית — או לחלוטין — מכלל שימוש מסיבה איוו שהיא, כגון: אש נ"ט, תקלה טכנית זמנית בעת התנועה למגע או בכל שלב אחר, עליה על מוקש או הסתברות כות בשדה מוקשים, שקיעה בבוץ או בחול והתהפכות במעבר מכשולים. סעיף זה אומר משך-נשימה ארוך למחלקה.

● לאפשר להשלים באשה רוחים מסוימים העלולים להיווצר בין גורות האש של הכיתות או בתוך הגורות עצמן.

● להמשיך לציין מטרות חדשות באש המקלע או באש התותח (ע"י שימוש בפגזי עשן-צבעוני), תוך כדי מהלך הקרב, בלי לפגוע ברציפות האש של כיתות הטנקים.

● לאפשר לקיים טנק אחד בכוננות אל מול פני סכנות צפויות או בלתי צפויות, בזמן ששאר ארבעת הטנקים מעסיקים או מועסקים באש.

ברור, שהמחלקה בת ארבעת הטנקים אין ביכולתה לענות אף על אחד מארבעת סעיפי המשנה העיקריים שבדרישה השלישית. היתרון הברור של האפשרויות אשר למחלקה בת חמישה

האגפים, תוך כדי החזקת התוחת בכוננות כלפי אותו כיוון שאליו צופים — ויחד עם זאת מעניקה היא חיפוי מאחור.

תבנית „עוגן” תיוצר על ידי הצטרפות המ”מ אל הכיתה המובילה כשהמחלקה נמצאת בתבנית שדרת כיתות.

3. תנועת מ”מ בג”פ

לא אחת יהיה מ”מ מעונין לנוע בראש מחר לקתו בנסעו בג”פ (ביחוד לצרכי העברה מהירה של מחלקה לגיזרה, הכונת תנועתה בלילה, תנועה לקראת מגע ועוד) — מעשה שהוא מאוד מקובל בצבאות אשר בהם קיים ג”פ בתקן המחלקה.

דבר זה ניתן להיעשות ביתר הצלחה, ונראה מעשי יותר במחלקה בת חמישה טנקים: הטנק החמישי אינו נחוץ למחלקה מיד עם תחילת המגע ע”י הכיתה הקדמית, וכאן באה לשימושה המלא ניידותו של הג”פ, המאפשרת למ”מ לבדוק את המצב בדיקה אחרונה עוד לפני כניסתו לטנק; המ”מ מנהל אז את מחלקתו ביושבו בג”פ ובאמצעות מפקדי הכיתות, והעדרותו הזמנית מטנק המ”מ אינה מפריעה למבנה ולתנועת שתי הכיתות. לא כן יהיה הדבר במחלקה בת ארבעה טנקים, שעה שטנק המ”מ הנן חלק של אחת מן הכיתות, והמ”מ עצמו הוא מפקדה.

דומה כי בזה מתמצים עיקרי ההבדלים בין שתי המחלקות, האחת בת המבנה המשולש עם חמישה טנקים, והשניה בת המבנה הזוגי (ולא המרובע, כפי שהיו טוענים בטעות) עם ארבעה טנקים.

הגורמים המשפיעים על קביעת המבנה

- שבעה גורמים עיקריים משפיעים על קביעת מספר הטנקים במחלקה:
- א. כמות הטנקים המצויים בידך;
 - ב. סוג הטנקים ותכונותיהם;
 - ג. אופי זירת הקרב הצפויה;
 - ד. דוקטרינת ההעפלה של יחידות השריון שלך;
 - ה. שריון האויב ותכונותיו, ומבנה יחידותיו;
 - ו. נשקו הנגד-טנקי של האויב;
 - ז. נוחיות השליטה על יחידות המשנה וניהולן.

איפוא, המ”מ — במבנה של ארבעה — למסור יתר עצמאות, לנהגו או לתותחנו, דבר המחייב אימון נוסף ומיוחד לבעלי תפקידים אלו.

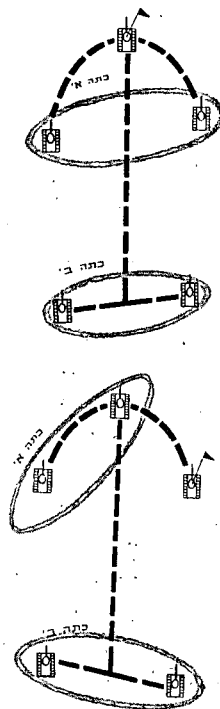
דרישות נוספות

1. החלפת עמדות

שעה שאחת הכיתות מחליפה עמדותיה, או מדלגת לפנים, מונמכים בפרקי זמן מסוימים קניי-התותחים. כתוצאה מכך נפסקת באורח זמני אש תותחי הטנקים על אותו קטע גזרה או קטע מוצב ועצמת האש של המחלקה יורדת עד לחצי. במצבים כאלה ממלא טנק המ”מ את מקום הכיתה המדלגת.

2. הקפיות

חמשת הטנקים מאפשרים ליצור את תבנית העוגן — המבנה האידיאלי לשטחים בהם הסכנה היא היקפית (הצטרפות המ”מ — לפנים או בין שתי הכיתות — במבנה של שדרת כיתות, יוצרת את צורת העוגן).

תבנית „עוגן”
למעלה: המפקד מוביל
למטה: המפקד מקשר בין שתי כיתותיו

תבנית זו נותנת תצפית מלאה לפנים ולשני

שר עמידה רב, ואיזנו את אי שיווי-המשקל המספרי בינה לבין מחלקות בנות-הברית, בנות ארבעה וחמישה טנקים. ככל ששריון הטנק חזק יותר, ותותחו בעל כושר-מוחץ רב יותר — יהיה הנזק הנגרם עליידי הקטנת המחלקה קטן יותר. אפשר לומר שבאורח עקרוני יש עדיין זכות קיום למחלקה בת שלושה טנקים, אך יש לראות בזה את המינימום. אולם ככל ששריון הטנק דק יותר ותותחו נחות יותר, יש להפעיל סוג זה של טנקים בקבוצות גדולות יותר. לא אחת נקבע, איפוא, גודל המחלקה עליידי עצמת השריון, התותח והמנוע — נוסף לגורמי מחיר ומצאי.

אופי זירת-הקרב הצפויה

בכל מדינה ומדינה מושפע מבנה העוצבות מהטופוגרפיה ותנאי האקלים של אותה מדינה, ומאלה של זירת-הקרב הצפויות. משום-כך מוצאים אנו היום בצבאות אחרים יחידות מיוחדות כגון עוצבות אלפיניות, גדודי סקי וכד'. לגורם זה ישנה השפעה גם על מבנה יחידות השריון — ועל מבנה יחידות-המשנה הקטנות של השריון בכלל זה.

זירת-הקרב המדברית מחייבת את יחידות השריון לפעול תוך-כדי תמרון בלתי פוסק, ומביאה לידי התנגשויות רבות של שריון בשריון. כושר-התמרון הרב הנדרש מיחידות השריון (והגורם לנפל מכני רב) והאבידות הנגרמות במפגשי השריון הרבים מחייבים יחידות-משנה גדולות יותר — נוסף, כמובן, לתכונות אחרות — כדי שתוכלנה לקיים בתוכן את האלמנטים הנחוצים לניהול הקרב במשך זמן רב ככל האפשר.

שטח הררי יוצר בתוכו שטחים "מתים" רבים אשר אין ביניהם קשר-עין. באזור הררי לא קיימות אותן פיסות-השטח האידיאליות שהשריון ישאף אליהן, ולא אחת יישאר טנק זה או אחר במצב של אי יכולת להתבטאות מל-אה". עליכן נכון יהיה להפעיל בשטח כזה יחידות-משנה רבות יותר, אולם קטנות יותר. לדוגמה: לדעתי יש לבכר בשטח הררי מחלקות בנות ארבעה טנקים, וגדוד בן ארבע פלוגות — על-פני מחלקות בנות חמישה טנקים וגדוד בן שלוש פלוגות. ליחידות הקטנות כושר-תמרון רב

לנוכח חשיבות מספר יחידות המשנה שניתן להקים מכלל מספר הטנקים המצויים בידך, הכרח יהיה להתחשב תמיד בגורם המצאי. לא אחת ייראה כחיוני יותר ליצור מספר גדודים או פלוגות גדול יותר על חשבון גודל המחלקות. דבר זה אמור, כמובן, לגבי אותם מקרים בהם קיים פער בולט בין מספר הגדודים הנדרשים לבין הכלים הקיימים לצורך הקמתם.

כאשר נכנסה פלוגת טנקים ל"כוח", או הסתערה "על-ריק" — הרי שלא כמות הטנקים במחלקה קובעת כאן קביעה מכרעת, אלא אם במקום אותה פלוגה אומללה מצויה פלוגה טריה אחרת. אך במידה וגוף צבאי זה או אחר מסוגל ליצור לעצמו את המספר המינימלי של גדודים העונים לתכונותיו האופרטיביות העיקריות, מוטב לו להסתלק מהרעיון של קיצוץ המחלקה כדי להקים גדוד נוסף, אשר חסרונו אינו משוע; מוטב שיהיו ארבעה-חמישה גדודים פחות — מתוך מספר של עשרים וארבעה גדודים — אך עשרים הגדודים הקיימים יהיו בריאים ובעלי משך-נשימה ארוך.

סוג הטנק ותכונותיו

לתכונות הטנק יש השפעה רבה על מבנה המחלקה. לעובי השריון ולטווחו של התותח יש קשר הדוק עם אורך נשימת המחלקה, ויכולתה להמשיך להתקיים כמחלקה המסוגלת למלא את משימתה. במלחמת העולם השנייה היו אצל הגרמנים טנקי "טייגר"; משקל טנק "טייגר" היה כ-56 טונה והוא היה חמוש בתותח בן 88 מ"מ, הטוב ביותר מסוגו בעולם. מחלקות ה"טייגרים" היו בנות שלושה טנקים והן הצטיינו בכושר-עמידתן ובאורך-נשימתן. מחלקה כזו יכלה להמשיך ולקיים את יסודות התנועה והאש גם כשרגליה נותרו בה שני טנקים בלבד.

קשה היה לצוד "טייגר" אף מטוחים קצרים בשל טיב שריונו (יחסית לתותחי האויב). בו בזמן שתותחו הוא, המדויק ובעל מהירות-הלוע הגבוהה, היה מוחץ את האויב בטוחים ארוכים. מחלקת ה"טייגרים" היתה בעלת מבנה משולש, וכיתותיה היו בנות טנק אחד בלבד, אך עובדה היא ששריונו ותותחו של טנק זה הפכו את מחלקות ה"טייגר" למסוכנות ביותר ובעלות כו-

או, יותר נכון, טכניקת ההפעלה — קובעת פלור גות במבנה מרובע, כלומר פלוגות בנות ארבע מחלקות הומוגניות, מתחלקים תפקידי המחלקות בפלוגה כדלהלן:

- מחלקה מס' 1 מובילה
- מחלקה מס' 2 תומכת *
- מחלקה מס' 3 מחפה
- מחלקה מס' 4 עתודה (או שהיא נעה בגוף העיקרי).

במבנה הנדון — אשר אינני נמנה על חסיי דיו — אפשר להסתפק במחלקה בת ארבעה

טנקים. מבנה ושיטה זו קיימים למעשה בצבא צרפתי — אולם גם הם השאירו מחלקה בת חמישה טנקים אף במבנה זה.

שריון האויב, תכונותיו ומבנה יחידותיו: נשקו הנגד־טנקי של האויב

ממעל לכל ספק הוא שבמבנה יחידותינו צפונה אחת התשובות לשאלה: מהי יכולת האויב בתמרון, שריון ואש נגד־שריונית? והרי זוהי, בעצם, מהותה של כותרת סעיף זה. במב-

(*) המחלקה התומכת צריכה להימצא בסמוך למחלקה המובילה, ולקיים כוונות מתמדת כדי שתוכל במהירות להחליף את המחלקה המובילה במקרה שזו נעצרה, או לתמוך בה באש או בתמרון באחד מאגפיה (בניגוד לחיפוי, הן בעיקר בחיפוי אש בהתאם לקביעה מראש, או בהתאם לצורך המתעורר תוך כדי תנועה). אפשר להשוות את תפקידי המחלקה התומכת ביחס למחלקה המובילה, לתפקידי הטנק השני לגבי הטנק הראשון בכיתה המובילה.

יותר בשטח הררי, והיחידות הרבות נותנות אפשרות לפעולה על גבי צירים רבים ככל האפשר, ומגדילות את הסיכוי למציאת ציר פנוי. כן נותן נות הן אפשרות להחזיק כוח ניכר בעתודה — הפלוגה ה"נוספת", או אף שתי פלוגות (מתוך הנחה של ארבע פלוגות בגדוד) — עד שיובהר היכן הציר הרצוי או הפנוי. שטח הררי הנו נוח להיווצרות "פקקים" — ובמקרה זה לא יקבע (כפי שצינתי כבר לעיל) גודל הפלוגה ה"תקר עה", היות ורק יחידת־משנה אחת ונוספת, אשר תפעל על ציר אחר או מקביל, תוכל לחלץ את היחידה ה"תקועה".

דוקטרינת ההפעלה של יחידות השריון

לדוקטרינת ההפעלה של יחידות השריון — אשר היא עצמה מותנית במספר לא מבוטל של גורמים — נודעת השפעה גם על מבנה יחידות־המשנה.

צבא הרואה את עיקר משימות השריון במבצע הגנה, ובשיתוף צמוד עם עוצבות חי"ר, עלול למצוא כי מחלקה בת ארבעה טנקים מגיחה את הדעת ועונה על הדרישות. בהפעלה מסוג זה יהיה התמרון אשר יבצע השריון קטן מאשר בפעולות חדירה עמוקות ובמלחמת מחץ ותנופה; יש להניח כי גם מפגשי שריון בשריון יהיו נדירים: לרוב ייתקל השריון התוקף במערכי הנ"ט של המגן ובמתחמי החי"ר שלו — ורק כתוספת לכל אלה יבוא כוח השריון של המגן, אשר יפעל בתיאום עם המתחמים. בהפעלה כזו ייראה אורך־הנשימה של המחלקה בת ארבעה טנקים כמספק.

כאשר דוקטרינת ההפעלה של השריון קובעת שהיחידה הפועלת הקטנה ביותר תהיה הפלוגה, יכולות המחלקות הפועלות להיות קטנות, ואפילו בנות שלושה טנקים במחלקה.

בפרק זמן מסוים בתקופת מלחמת־העולם השנייה, מנתה פלוגת שריון סוביטית אחד־עשר טנקים. הדוקטרינה שלהם קבעה כי פלוגה זו לא תפריש מתוכה מחלקות טנקים, לתנועה עצמית, וכל הפלוגה פעלה בתור מחלקה גדולה, בעלת מבנה משולש. דוקטרינה כזו מאפשרת לקיים מחלקות בנות שלושה טנקים גם כשה מדובר הוא בטנק בינוני או קל.

במקרה דוקטרינת ההפעלה של שריון —

פיקודו של גדוד מחלקת-טנקים כה זעירה, בת 3 טנקים בלבד!). אם מבנה כזה נוגד את המבנה של שאר המחלקות במסגרת כוחות-השריון של אותו צבא — ורצויה כאן האחדות (בגלל אפשרות של צירוף יחידות אלה לי-עוצבות-שריון, או עקב השאיפה לאחידות ה-הדרכה) — הרי אפשר גם שתהיה המחלקה בת 3 טנקים; אך אזי הכרחי להרבות את מספר פלוגות-השריון במסגרת הנדונה — דבר ש-יאפשר צירוף שתי מחלקות טנקים לגדוד ה-מסתייע (כלומר, 6 טנקים — במקום מחלקה אחת בת 5 טנקים), סידור שלפעמים יהיה אפילו עדיף, על סיפוח מחלקה גדולה אחת.

♦ באם ייקבע שהמסגרת הקטנה ביותר ש-תופעל תהיה הפלוגה — טוב יהיה אם בפלוגה בת 3 מחלקות יהיה מבנה המחלקה „משולש“; כלומר — 5 או 3 טנקים במחלקה. דבר זה מותנה, ללא ספק, (כפי שכבר נאמר) במספר הגדודים או הפלוגות הנחוצות או הרצויות לי-אותו צבא“).

♦ באם מספר הטנקים במחלקה נקבע ל-4 — הרי דבר זה יהיה כדאי רק בשביל פלוגה בת 4 מחלקות; מבנה, המאפשר פעולה יעילה בשתי שיטות-יסוד:

- לפי השיטה של מחלקת-חדד, מחלקה-תומכת, מחלקה-מסייעת ומחלקת-עתודה („דירוג עמוק“).
- פעולה בשני חצאי-הפלוגה במקביל, כש-כל מחצית-פלוגה הנה בעלת שני „יסודות“ — יסוד מתקדם ויסוד מחפה. המסגרת המופעלת הקטנה ביותר תהיה איפוא — מחצית-הפלוגה.

מבנה זה מקובל אצל הצרפתים והבריטים — וניתן לכנותו „מבנה של משחקת-מרוגני“. אולם לא נראה לי מבנה של פלוגה בת 3 מחלקות, כשכל מחלקה הנה בת 4 טנקים. מבנה זה — ישנו בו כל מגרעותיה של מחלקה בת 4 טנקים — ועם זאת אינו נותן כל יתרונות ממשיים לפלוגה, והנו דומה לאותה „הליכה בדרך-ביניים“ שמאז ומתמיד הנה דרך פסולה.

(סוף בעמ' 85)

(*) בדרך כלל 3 טנקים במחלקה של טנקים לבדים (בעלי משך חיים ארוך) ו-5 טנקים במחלקה של טנקים קלים או בינוניים.

נה המחלקה בלבד לא יהיה משום תשובה חותכת לעדיפות בשריון ועדיפות בעצמת-אש של האויב. את התשובה לעדיפויות אלו יש לחפש גם בשריון, בניידות ובאש. כלומר שימוש בשלד ש-תגורמים אלה, בתוספת היתרונות הנובעים מן המבנה, צריך להוות תשובה חותכת ליכולת האויב בתמרון, שריון ואש נגד-שריון. אך מאחר וברשימה זו דנים אנו במבנה המחלקה בלבד, אפשר לומר שהמבנה בן חמישה הטנקים הנו הטוב ביותר שעה שסך-הכל של הגורמים השריוניים מורה על נחיתות השריון שלי לעומת שריון האויב. מבנה זה נותן לי עומק, אבטחה עצמית טובה (במסגרת המחלקה) ועתודה, על-אחת-כמה-וכמה טוב מבנה זה כששריוני שוה לשריונו של האויב.

במידה והמבנה לבדו אינו נותן עדיין מענה מספיק, הרי שיש לחפש את התשובה בטכניקה של הפעלת הפלוגה, במבנה הגדוד, ובשיטת הפעלת השריון בכלל. אך מאחר וזהו נושא בפני עצמו, לא נדון בו כאן.

שליטה וניהול

שליטה טובה ונוחה על מחלקה פירושה שלי-טה טובה על הפלוגה ועל הגדוד.

אין ברצוני לקבוע כאן מהו מספר הטנקים הדרושים כדי להשיג במחלקה תנאי שליטה טובים ונוחיות של ניהול. אולם אומר בבטחה כי אם רוצים אנו באלה, מוטב לנו לבחור במח-לקה בעלת מבנה משולש, אשר יתרונותיו ה-חשובים ביותר הם:

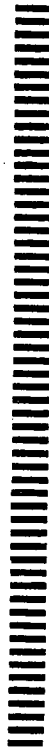
- אינו קושר את המ"מ אל תנועות הכיתה;
- טנק המ"מ משלים את אשר מחסירות הכיתות.

ואילו כל שאר היתרונות פורטו ברשימה גופה.

לסיכום

מתוך כל האמור לעיל ניתן לסכם כי המחלקה יכולה להיות בנויה משלושה, ארבעה, או חמישה טנקים — אך בתנאים הבאים:

- ♦ באם נראה שיש מקום להפעיל מחלקות בודדות, כגון: ביחידות שריון המיועדות מראש, ובמסגרות ארגון תקניות, לסייע ליחידות חיל-הרגלים — רצוי שתהיה זו מחלקה בת 5 טנקים (שהרי סוף-סוף, זה עלוב מאוד להעמיד תחת

שומרת

כוחו של צבא

— הרפואה

הצבאית

ישנם, כידוע, צבאות בהם נהוגה החלוקה ל"חילות", מזה, ו"שירותים" מזה. בויכוחים התיאורטיים (או הפסיכולוגיים) שנוהלו לא־פעם, ולא בצבא אחד, על נושא זה — ועל השאלה מהי **אבן־הבוחן** לקביעת הבחנה זו — הובעה תכופות הדעה כי על "חילות" נמנות אותן יחידות הפועלות במי־שרין — ע"י פגיעתן באויב — **לשינוי יחסי הכוחות המתמודדים, כדרך** להשגת ההכרעה והנצחון; ואילו אל ה"שירותים" משתייכות אלו המספקות את צרכיהן של הראשונות, ה"משרתות" אותן ומאפשרות את פעולתן הלוחמת ה"ישירה" — ועל־כן אין השפעת "שירותים" אלה על השגת ההכרעה אלא השפעה "משנית", **דרך** פעלם של ה"חילות".

אך מה נאמר על "שירות" אשר בכל פעולתו משנה את יחסי־הכוחות באופן **ישיר** — אם כי הוא עושה זאת לא ע"י **הפתחת** מספר הלוחמים העומד לרשות האויב אלא ע"י **הגדלת** מספר הלוחמים שיעמדו לרשות צדך־אתה? והלא **כזה** הנו ה"שירות הרפואי", כפי שהוא מכונה בצבאות רבים — ואשר בצבאנו נושא את השם המחייב והמוצדק: **"חיל־הרפואה של צה"ל"**.

פעלו של חיל־הרפואה הנו כה רב־צדדי עד שנתברר עד־מהרה למתכנני מעגל־המאמרים על שאלותיו ומשימותיו כי אין כל אפשרות, במסגרת חוברת אחת של "מערכות", לנגוע אפילו במספר המינימלי ההכרחי של נושאים חיוניים; ושלושת המאמרים המופיעים הפעם בסימן "שומרת כוחו של הצבא", אינם מהוים אלא חצי־המעגל הראשון. צירוף נושאים נוסף יתן באחת החוברות הקרובות של "מערכות".